

ЛЕГАТ ВАЈАРА НИКОЛЕ КОКЕ ЈАНКОВИЋА

Поклон за вечност родном граду

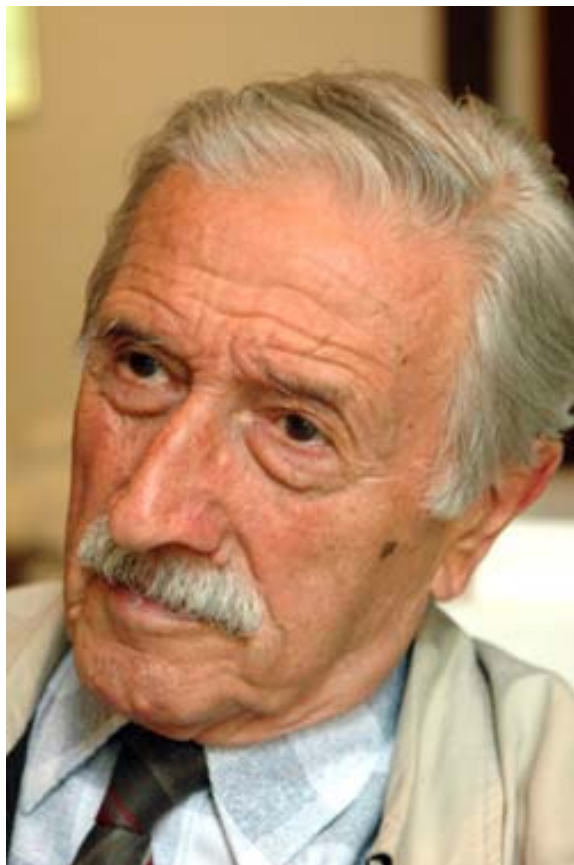
Прошлог месеца потписан је уговор којим је најпознатији српски вајар, рођени Крагујевачанин Никола Кока Јанковић, родном граду оставио као поклон своја вајарска дела и збирку уметничких предмета. У част великог уметника и због значаја оваквог поклона, град и крагујевачки Универзитет подићи ће легат великом уметнику, чији је пројектант архитекта Зоран Гагић

Пише Зоран Мишић

Ускоро ће Крагујевац постати богатији за још једну институцију од националног значаја. Добиће легат најзначајнијег српског вајара Николе Коке Јанковића, рођеног Крагујевчанина (види антрфиле), професора београдског Универзитета и редовног члан Српске академије наука и уметности.

Тројни уговор о поклону потписан је у крагујевачком Основном суду 17. марта од стране поклонодавца Николе Коке Јанковића и ректора крагујевачког Универзитета Слободана Арсенијевића и заменика градоначелника Небојше Здравковића у име прималаца поклона.

Изузетна је част за Универзитет у Крагујевцу да најпознатији наш вајар Никола Кока Јанковић, који је и почасни доктор нашег Универзитета, поклони овој институцији једну од највећих и најзначајнијих уметничких збирки којом у овом тренутку може да располаже неко у Србији, каже Зорица Аврамовић, генерални секретар Универзитета у Крагујевцу, који је и био „носилац” преговора са нашим академиком Јанковићем.

О НАЈПОЗНАТИЈЕМ ЖИВОМ СРПСКОМ ВАЈАРУ

Каријера за поштовање

Никола Кока Јанковић рођен је у Крагујевцу 13. децембра 1926. године. Како је увек истицао, Крагујевац је био град његовог детињства, прве младости и место у коме су настали његови први уметнички радови, попут портрета брата, оца и мајке, призора из кафане... За историју остаје забележено да у породичној кући Јанковића настаје и његова прва скулптура, лик школског друга Димитрија Огњановића.

Пријемни испит на Академији ликовних уметности у Београду полаже 1946. године и прве три године студија је на класи код професора Лојзе Долинара, а 1950. године прелази на класу професора Сретена Стојановића, код којег завршава студије. Две године касније завршава „специјални течај” (постдипломске студије) код истог професора. Постављен је 1955. у звање наставника за предмет Обрада гипса на Академији ликовних уметности у Београду, затим је 1958. године изабран за асистента на предмету Вајање (специјалност обрада гипса). Због изразите цртачке вештине, по потреби је предавао и предмет Цртање. Изабран је за доцента за предмете Вајање и Цртање 1959. године. За ванредног професора изабран је 1970., а осам година касније и за редовног професора Факултета ликовних уметности, на коме ради до пензионисања 1991. године.

Још као студент јавно је излагао 1947. године на Петој изложби Удружења ликовних уметника Србије у Београду и од тада је учествовао на бројним изложбама у земљи и иностранству. Године 1951. постао је члан УЛУС-а. Оснивач је и члан групе „Самостални” са којом излаже до 1954. године. Учествовао је у оснивању „Београдске групе” 1959. године, а две године касније примљен је у Друштво српских уметника „Лада” и 1986. године изабран је његовог председника.

У Српску академију наука и уметности (за област вајарство на Одељењу ликовне и музичке делатности) примљен је као дописни члан 23. децембра 1997. године, а редовни члан САНУ постаје 2. новембра 2006. године. Члан је Председништва САНУ од 2007. године. Добитник је бројних признања и награда од којих су најзначајније: „Златно длето” УЛУС-а 1962. године, награда за бисту Лази Костићу - Сомбор 1962. године, награда УЛУС-а за ситну пластику 1982. године и многих других.

По њеним речима, овим поклоном вајар је желео да остави спомен родном граду и крагујевачком Универзитету и истовремено изрази приврженост и Српској академији наука и уметности, чији је дугогодишњи члан.

По уговору, пошто је реч о „поклону са условом”, предвиђено је да се за ову намену изгради посебна зграда легата.

Легат – поклон са условом

Јанковић је условио да се за легат подигне посебан објекат. По његовој жељи то мора да буде искључиво приземна зграда и то на локацији универзитетског комплекса. Због тога ће здање бити изграђено преко пута Универзитетске библиотеке, на плацу где је предвиђено и подизање Центра за матичне ћелије и зграда са становима за младе научнике, истиче Зорица Аврамовић.

Сама зграда биће двонаменска. У једној половини биће изложена Јанковићева вајарска дела као стална поставка и други уметнички предмети из збирке коју он поклања. Који су то предмети знаће се тачно до септембра, када вајар доставити списак дела и упутство на који начин ће она бити изложена и чувана. Уговором је предвиђено да изложбени део сталне поставке не сме да буде мањи од 100 квадрата, објашњава Зорица Аврамовић.

Не мањи треба да буде и други део здања у којем ће бити смештене две канцеларије за потребе делатности Центра за научно истраживачки рад одељења САНУ у Крагујевцу, мултифункционална сала, пратећи објекти и депо за Јанковићеве радове.

Такође, академик Јанковић је условио град и Универзитет да сам одабере аутора пројекта здања легата (у питању је архитекта Зоран Гагић) и буде сагласан са урађеним пројектом.

Град се обавезао да изгради објекат, а Универзитет да опреми зграду, управља поклоном, да према списку Јанковића у њему буду излагана његова дела и да сам објекат буде видљиво означен као легат Николе Коке Јанковића.

Са друге стране, град Крагујевац и Универзитет су се према вајару обавезали да приме са захвалношћу (по изградњи легата) његова вајарска дела и друге уметничке предмете и управљају њима у складу са вољом поклонодавца. Поклон ће бити преузет одмах по завршетку објекта.

Ауторска права Јанковић задржава до краја живота, а потом она „прелазе” на Универзитет.

Ово је догађај од историјског значаја за Крагујевац и наш Универзитет јер је у питању највећи легат у Србији таквог нивоа и уметничке вредности, закључује Зорица Аврамовић, додајући да се већ ушло у реализацију подизања легата. Град је одредио локацију и покренуо поступак за добијање дозвола за изградњу. Камен темељац легата требало би да буде положен већ до краја априла.

Не зграда већ скулптура

Да је у питању историјски догађај за Крагујевац слаже се и аутор пројекта Зоран Гагић, познати крагујевачки архитекта са вишегодишњим стажом у Паризу, додајући да је у питању једина наменски предвиђена зграда за легат ван Београда.

Вајар и академик Никола Кока Јанковић у правом смислу речи је легенда наше уметности.

Тешко да ћемо имати и у будућности, у свету који је све више окренут електроници и техници, тако велико и значајно уметничко име, сматра Гагић.

Он се за пројекат легата „препоручио” радом у Француској и једном недавно завршеном зградом у Крагујевцу коју је пројектовао, а коју је академику Јанковићу показао Александар Милојевић, власник галерије „Рима”.

Увек сам мислио да то не треба да буде класична зграда, поготово што је објекат легата неопходно уклопити у већ замишљену амбијенталну целину. Због тога здање будућег легата нисам ни „видео” као зграду, већ као скулптуру. Свако вајарско дело има постамент, а у случају мог пројекта то је степениште легата које се налази свуда око објекта и на којем ће се окупувати студенти. Сам објекат представља камени блок из којег и настају и „рађају” се вајарска дела, појашњава Гагић своју идеју.

Противтежа каменом блоку је стаклени део који ће сталном поставком да „прерасте” у фасаду.

Тек са Јанковићевим делима овако замишљена фасада ће да заживи и ко год прође поред здања неће моћи да остане равнодушан. Легат ће заиста да буде скулптура која „прича своју уметничку и архитектонску причу”. Због тога је сав од стакла и камена. Буквално - за вечност, објашњава Гагић.

Здање ће имати 370 метара квадратних „чисте” површине, плус 70 за депо, а по предвиђеној динамици радова требало би да буде готов за шест месеци. Архитекта Гагић је успешно решио и највећи проблем када су у питању овакви изложбени простори - осветљење. Уз помоћ, како је он предвидео, покретних ламела „диригује се светлима” и тако се одређује њихова идеална јачина и осветљеност изложених дела. Због тога је на крову легата предвидео пескарена стакла која нису провидна.

Највећи српски вајар на изузетан начин се одужио родном граду, сада је на реду Крагујевац да се репрезентативним легатом „реваншира” за непроценљив поклон.